

Kuidas seaduste muudatused ettevõtjat mõjutavad?

Lugejate küsimustele vastas Sorainen vanempartner Aku Sorainen. Loe intervjuud!

Vastatud küsimused

Kas teie arvates on uus töölepinguseadus teinud rohkem kahju kui kasu?

Muidugi on see uus seadus väga kasulik. Lisandunud paindlikkus töösuhetes julgustab ettevõtjaid kasvatama firmasid ja see pika peale loob palju uusi töökohtasid. Kahju, et uus seadus hakkas kehtima nii kehvajal ajal ja tööpuudus on viimasel ajal kasvanud suuresti. Aga tööpuuduse kasvamisel on väga vähe tegemist uue töölepinguseadusega.

Muidugi uus seadus nõuab aega, et tekiks kohtupraktika ja ühesed tõlgendusviisid seadusele, aga sellegipoolest on Urmas Volens ja kõik teised seaduse ettevalmistamisega tegelenud spetsialistid teinud tubli töö!

Kuidas on uus saneerimisseadus mõjutanud Eesti majandust, kas see on täitnud oma eesmärgid?

Saneerimisseadus pole seni mõjutanud Eesti majandust mitte kuidagi peale suure lärmi. Kuigi umbes 90 firmat on taotlenud saneerimist, on aasta jooksul väga vähestele firmadele kinnitatud saneerimiskava. Ettevõtjad on üldjuhul alustanud saneerimist liiga hilja, kui firma kassa on tühi ja pankrot ainus väljapääs. Kõige parim asi, mis saneerimisseaduse osas on juhtunud, on et hiljuti tegi riigikohus otsuse, et ka makse on võimalik saneerida ja võib-olla järgmisel aastal saab saneerimisseadusest tõsisem tööriist. Maksude saneerimisest rohkem artiklis Carri Ginteri ja Allar Jõksi õigusblogis.

Eeldusel, et saneerimismenetlust ei kuritarvitata, on uus seadus siiski hea uudis ka võlausaldajatele, sest näiteks pandiga tagamata võlausaldajate nõuete rahuldamise määr pankrotimenetluses jääb enamasti alla 10% nende nõudest. Saneerimismenetluse näol on tegemist jätkusuutliku äri filtriga, mis võib hoida ajutiselt makseraskustesse jõudnud firmasid pankrotist ja seega aidata kaasa Eesti majanduse tervenemisele.

Kas Kalevi (vs Alta) kohta tehtud otsus oli õiglane või sõltub õigus sellest, kelle juristid suudavad kavalamalt lepingu koostada? Kalev ju arvestas oma osade müügiga ning ei otsinud seetõttu teisi ostjaid.

Kahe erafirma vahelist asja, millesse ma ise kuidagi ei puutu, ma ei saa kommenteerida.

Millise hinnangu annate korruptsiooniga võitlemisele Eestis? Kust ja mida tuleks muuta, täiustada?

Maadevahetuse kohtuprotsess on märgilise tähtsusega ja kõige paremini saaks seda teemat kommenteerida advokatuuri esimees Aivar Pilv, kes töötab esindajana selles kohtuprotsessis.

Minu isiklik, asjasse puutumatu isiku arvamus on, et siseorganid, kohus ja menetlusosalised on kõik väga tugeva avalikkuse surve all. Eksisteerib tõsine oht, et konkreetne kohtuasi jõuab lõpuks välja Euroopa Inimõiguste kohtusse, kus hakatakse arutama küsimuse üle, kas nii tugev avalikkuse surve mõjutab kohtumenetluse käiku. Osades välisriikides keelduvad ametkonnad igasugustest avalikest kommentaaridest uurimise teemadel, kuna see võiks mõjutada vandekohtu arvamust. Meil vandekohtu ei ole, kuid meedia jõud on võimas. Eriti taunitavad on igasugused rahvaküsitlused, mida aegajalt uudistesaadete ajal tehakse, kus ekraanile kuvatakse küsimus "kas karistus oli piisavalt raske?". Sellega antakse justkui vihje, et kohtulik arutamine ei oma tähtsust, kuna ajakirjandus ja rahvas oskab õiglase karistuse üksnes avaliku info põhjal määrata.

Kas ja mis osas oleks saneerimisseadust veel vaja muuta või täiendada?

Saneerimisseaduses on veel mitmeid lahtisi otsi. Näiteks võlausaldajate rühmitamise põhimõtted saneerimiskava hääletamisel, võlausaldajate õiguskaitsevahendite rakendamise piirangud saneerimismenetluses, saneerimiskavale kehtivad nõuded, tingimuslike nõuete arvestamine saneerimiskava hääletamisel, saneerimismenetluses võlgnikku finantseeriva võlausaldaja eelisseisund jms. Saneerimisseaduse puhul on suureks probleemiks ka see, et saneeritava ühingu tegevust ei uurita tagasiulatuvalt ning on seatud aegumistähtajad juhatuse liikmete vastu nõuete või kui ühing lõpetab ikkagi pankrotiga, siis saneerimismenetlus varade tagasinõudmiseks ei peatu. Samuti on probleem, et saneeritavad ühinged ei pea põhjendama ega välja tooma, miks nad mõningaid võlausaldajaid eelistavad neid saneerimismenetlusest üldse välja jättes ja neile 100% nõuetest tasudes (see ei kajastu ka saneerimiskavas ja jääb võlausaldajatele üldse nähtamatuks).

Oleme oma kogemuse põhjal esitanud justiitsministeeriumile ettepanekud saneerimisseaduse täiendamiseks. Saneerimisseaduse kitsaskohti on aidanud lahendada ka mitmed viimase aja kohtulahendid, nii et paljudes küsimustes on juba tekkinud nõ hea saneerimistava, mis kindlasti aitab kaasa saneerimismenetluste edukusele tulevikus.

Kuivõrd teie arvates mõjutab maksuameti jäärapäisus maksude sissenõudmises Eesti majanduskeskkonda pikemas plaanis?

Kohus on teatavasti tänavu 11 kuuga tühistanud 75 maksuotsust summas 443 miljonid krooni, millest Sylvesteri endiste aktsionäridega peetud vaidlus moodustas rahaliselt kokku 90%. Marti Hääl Boreniumest tegi hea töö ja saavutas Sylvesteri asjas pretsedendi maksuameti vastu. Seega on selge, et maksumaksjad peavad tugevalt seisma oma õiguste eest, sest maksuametil ei jätku alati head tahet tõlgendada seadust (või isegi enda varem antud arvamust) maksumaksja kasuks. Muus osas ma ei arva, et maksuameti jäärapäisus mõjutab Eesti majanduskeskkonda kuigivõrd – nad korjavad maksusid ja see ongi nende ülesanne.

Millised juriidilised takistused esinevad äris Venemaaga?

Lisaks üldisele suhete parandamisele Venemaaga, on Eestil vaja, et Venemaaga kehtiks elementaarsed välislepingud nagu investeringute kaitse leping ja topeltmaksustamise vältimise leping, aga saan aru, et probleem pole niivõrd tehniline kui poliitiline.

Kas advokaadid tegelevad täna ainult pankrotipesadest varade välja pigistamisega?

Arvestades olukorda, on pankrotte tõesti palju rohkem. Võlausaldaja esindajana tuleb tihti tegeleda võlgniku tagaajamisega ning alustada ka pankrotimenetlusi. Siiski, liiga palju pankrotte raueg ja raha ei jätku selgitamiseks, et kas keegi, peale kehvade majandusolude, on selles süüdi. Karistada saavad pigem need ärijuhid, kes ise õigel ajal pankrotiavaldusega kohtusse lähevad ja firmal on veel raha alles, et uurida, mis juhtus. Need ühinged, kelle pangakonto on 0, reeglina rauegavad ja võlausaldajalt ei ole mõistlik oodata, et ta investeeriks sellisesse ühingusse raha, et teada saada, kas juhatuse liikmed on oma õigusi kuritarvitanud.

1. Kas Soome ettevõtjad tunnevad võrreldes masu alguse ajaga juba suuremat huvi Eestisse investeerimise vastu? Mis sektorid neid enim huvitavad? 2. Kui eestlane soovib hakata Soomes äri ajama, siis mis valdkonda seal talle soovitaksite?

Tõepoolest tunnevad Soome ettevõtjad kasvavat huvi Eesti vastu. Ma saan praegu rohkem palveid hoida silmad huvitavate investeerimisvõimaluste osas lahti kui aasta või kaks tagasi. Teisest küljest kogesid soomlased ise 16 aastat tagasi kahte devalveerimist sarnases kehvast majandusolukorras ja seetõttu arvavad seal paljud, et ka Eestis võib tulla devalveerimine, mistõttu pole siia mõtet enne võimalikku devalveerimist investeerida.

Ma ei oska soovitada ühtki konkreetset valdkonda, sest kõigis valdkondades on küpses majanduses nagu Soome, ja eriti käesoleval ajal, tihe konkurents. Aga see, mida soomlased hindavad on äripartneri usaldusväärsus ja kompetentsus. Hiljuti nägin, kuidas üks suur korteriühistu Soomes tahtis vahetada kõik maja aknad ja võttis pakkumise Eestist. Eesti firma pakkumine oli 5 miljonit krooni odavam kui Soome firma oma. Aga kui selgus, et Eesti firmal ja selle omanikel olid kohtuvaidluseid käimas, otsustas korteriühistu kallima Soome firma kasuks. Mulle tundub, et eestlane on päris jäärpäine, ajab tihti oma jonniga ja esitab kaebuseid ja hagnosis teiste vastu. Ükskord kui ta siis tahab minna välismaale äri tegema ja tema tulevane välispartner vaatab Google'ist, mida seal eestlase kohta kirjutatakse, siis tuleb kõik see jama välja ja potentsiaalne välispartner hoiab parem eemale.

1) Ehk kirjeldaksite, mis ajal ja kuidas bürooga alustasite, mis raskusi tuli ületada? 2) Kas on võimalik olla n-ö tippadvokaat ja omada isiklikku elu? (Mulle tundub kõrvaltvaatajana nimelt, et see meie tippudel sisuliselt puudub... Või siis käib asi nii, et mingi arv aastaid rabatakse ja elatakse ainult tööle ja mõne aja pärast saab natuke rahulikumalt võtta ja lasta noortel töomesilastel suurem töö ära teha ja saab ise rahulikumalt võtta?) 3) Mis raskusi olete kogenud laienemisel teistesse riikidesse?

Alustasin oma bürooga aastal 1995, olles Baltikumis töötanud juba peaaegu 3 aastat enne seda. Võtsin tööle sekretäri, praeguse personalijuhi Kristiina Härmsi, ostsin mobiiltelefoni ja hakkasime tööle. Esimene klient, AGA Eesti, laenas mulle arvuti ja printeri. Esimese aastaga liitus meiega mh raamatupidaja Kaire Kungla ning juristid Kaido Loor, Karin Madisson ja Toomas Prangli. Kõik nad on endiselt meie juures ja juristidest on saanud partnerid. Meie kliendid olid algusest peale tuntud rahvusvahelised firmad, kellel oli kõrged kvaliteedinõuded, ja meil endil oli tollal veel vähe kogemusi. Ajaga on tulnud kogemused ja kompetents.

Heal ärimehel, advokaadil, spetsialistil ja tippsportlasel ei ole palju vahet. Igaüks neist annab iga päev endast kõik, et saada homme veelgi paremaks. Nende töö ongi nende eluviis ja harrastus ning põimunud nende isikliku eluga. Mu hea sõber, baltisakslane Dr. Riesenkauff sai paar aastat tagasi 70 aastaseks. Ta oli sunnitud jääma oma endisest advokaadibüroost pensionile, kuid liitus teise bürooga Saksamaal, et oma tööd jätkata. Ta on mulle heaks eeskujuks, kuidas elada tasakaalustatud elu, et energiat jätkuks veel kaua aega.

Ma ei ole kogenud suuri raskusi laienemisel teistesse riikidesse. Võibolla tuleneb see sellest, et ma olen alati kõigepealt püüdnud leida välisriikidest selliseid inimesi, keda ma saan usaldada. Alles siis, kui oleme õppinud teineteist paremini tundma, oleme võtnud vastu otsuse teha äri koos ja avada uus kontor. Lisaks olen ma alati saatnud kellegi oma vanematest kolleegidest välisbüroodesse koha peale. Meie Minski kontorit näiteks aitabki juhtida partner Toomas Prangli.

Mida vabal ajal teete? Kuhu investeerite?

Käin jooksmas ja ujumas ja üritan teha piisavalt sporti. Õpetan lastele muusikat ja mängin nendega vahest monopoli. See on muide kasulik ja õpetlik mäng. Ma ei investeerin aktiivselt ja laenusid ma ka ei soosi. Hoian oma fookuse põhitegevuse juures ehk advokaaditöös.

Mida arvate riigikohtu otsusest, mis ütles, et riigilõivud on liiga kõrged? Kas riigilõivud Eestis olid põhjendamatult kõrgeks aetud?

Pärast 1. jaanuaril toimunud riigilõivude ränka tõusu on mitmel korral kolleegid välisriikidest olnud üllatunud, kui kuulevad meie väga suurtest riigilõivudest, mis tuleb sisuliselt tasuda selle eest, et kohus paberid üldse vastu võtaks ja vaataks. Tulemusena on mitu kohtuasja antud sisse teistes riikidesse. Õnneks tegi Riigikohus sellel teispäeval olulise otsuse, juhtides tähelepanu faktile, et riigilõivud on läinud nii suureks, et see takistab põhjendamatult inimestel kohtusse pöördumist. Näiteks on raske mõista või põhjendada 75 000-kroonist riigilõivu mõne koosoleku otsuse vaidlustamise asjas. Minu kolleegid Carri Ginter ja Allar Jõks kirjutasid selle kohta ka hiljuti [Äripäevas](#)

Kas tervitate kohalikul kapitalil loodud LHV panga tekkimist turule?

Muidugi! Kindlasti. Lisaks sellele et konkurents on alati tervitav loob see täiendavad võimalused uute projektide finantseerimiseks, mis on majanduskasvu oluliseks eelduseks. Iseäranis hea meel on meil LHV panga edu üle, kuna meil oli võimalus olla selle panga loomise juures nõustajana.

Kuivõrd oluliseks peate sotsiaalmaksu ülempiiri seadmist, kas näete selles märgatavat positiivset mõju kohalikule ettevõtlusele ja rahvusvaheliste investorite sissevoolule?

Sotsiaalmaksu ülempiiri kehtestamisel on lühiajalised ja pikaajalised mõjud. Alates ülempiiri kehtestamisest lõpetavad paljud kõrge sissetulekuga spetsialistid maksuplaneerimise, mistõttu sotsiaalmaksu laekumine nendelt osadelt paraneb arvatavasti oluliselt. Pikaajaliselt võtab ülempiiri kehtestamine ära ühe olulise nn ajude äravoolu põhjuse ja loob võimaluse nn ajude sissevooluks väliskspertide näol, mis läbi suureneb nende inimeste arv Eestis, kes suudavad ja tahavad luua töökohti Eestis, osaleda innovatsioonis ja arendada Eesti töötajaid, ja kes omavad suhteid, mis on vajalikud kaupade ja teenuste ekspordiks. Nii, et ülempiiri seadmisel oleks märgatavad positiivsed mõjud.

Kas Finantsinspektsiooni tärganud südametunnistus investorite kaitseks vähendab järgnevate finantskriiside mõju?

Finantsinspektsioon on tulenevalt praegusest olukorrast majanduses pidanud võtma oluliselt aktiivsema rolli. Arvestades neil kasutada olevaid ressursse, on nad tegutsenud minu arvates professionaalselt ja tõhusalt. See on paratamatu, et paljud investorid on rahulolematud, kuna

enamus neist on viimase paari aasta jooksul kaotanud raha. Selline rahulolematus tekitab ka suurema ootuse regulaatori sekkumise järele, mis samas ei pruugi alati olla põhjendatud ja juriidiliselt võimalik.

Nagu ka muudes tehingutes, testitakse kapitaliturgudel pakutavate teenuste kvaliteeti rasketel aegadel. Samuti on arengu märk see, et finantsinstitutsioonid ise võtavad rohkem vastutust ning leiavad kompromisse investoritega.

Finantskriisid ja majandusmullid tekivad aeg ajalt ikka - Finantsinspektsiooni (ega kellegi teise) võimuses ei ole muuta majanduse tsüklilisust.

Viimasel ajal proovitakse ühinemiste abil optimeerida juhtimisstruktuure. Mida peaks Eesti tegema, et saada Baltikumis eeliskohaks rahvusvaheliste organisatsioonide peakontori asukohana?

Kindlasti peaks hoidma tulumaksusüsteemi stabiilsena. Soodustama välisekspertide siia kolimist, seades lae sotsiaalmaksule. Paari esimese aasta jooksul saavad välismaalased tihti nagu nii veel oma koduriigi sotsiaalgarantiid (sh pension), seega on alguses mittevajalik nende palga sotsiaalmaksustamine siin. Lisaks on vaja parandada Eesti ülikoolihariduse taset, (kasvõi vähemalt sedagi, et Eesti üliõpilased õpiksid rohkem välismaal ja siia tuleks rohkem välistudengeid ja professoreid ja üliõpilased valiksid oma bakalaureuse ja magistratööde teemasid enam lähtuvalt erasektori huvidest ja mitte selle järgi mis professorile kõige mugavam teema on). Riik, kust neid rahvusvaheliste firmade peakontoreid võiks siia tulla, on kõige tõenäolisemalt Soome. Kahju, et noorem põlvkond enam eriti ei valda soome keelt.

Kuidas suhtute sellesse, et prokuratuur laseb kohtualused „meedia poolt süüdi mõista“?

Tänapäeva inforuumis on riigil paratamatult vaja suhelda avalikkusega. Ometi ei pea ma õigeaks olukorda, kus kõigepealt ilmub pressiteade, siis on vastamiseks valmis pandud kõik süüdistust toetavad isikud (prokuratuuri esindaja, kannatanud jne), kuid süüdistatavale kommenteerimiseks vajalik dokument pannakse lihtsalt posti. Kui prokuratuur saab info riputada oma kodulehele ja kohtuda ajakirjanikega ja kaamera ees sõna võtta, kuid ei leia võimalust süüdistavat asjast eelnevalt teavitada, on midagi väga valesti. Sellisel käitumisel on tugev meediamanipulatsiooni lõhn juures.

Kui palju aastaid Teie arvates kulub, et koolipingist tulnud juristihakatisest saaks tippadvokaat?

Selleks on vaja talenti, head haridust (soovitavalt välismaalt), palju distsipliini, natuke head õnne ning pühendumust, pühendumust ja veelkord pühendumust. Samal ajal on vaja juurde ka mitmekülgset elukogemust. Olen näinud mõningaid väga haruldasi inimesi, kes on täitsa valmis tippadvokaadid juba 5-6 aastat peale ülikooli lõpetamist, aga üldjuhul võtab tippadvokaadiks kasvamine vähemalt 10 aastat aega. Paljud kogenud advokaadid on nagu hea vein – lähevad aastatega ainult paremaks.

Kas ettevõtjatel on paremad advokaadid kui riigil, et on juba otsustatud, et ettevõtteid ei pea maksma suhkrutrahvi, aga riik pole Euroopa Kohtust veel selgust saanud? Kas Eesti peaks paremini kaaluma ELi nõudeid, enne kui neid ettevõtjatele läbi mõtlemata edasi saadab?

Suhkrumaksuga on asi tõesti väga keeruline. Siin on vastutus ka Euroopa Liidul, kes vajalikku määrust õigel ajal eesti keeles ei avaldanud, aga vigu on tehtud ka Eesti poolel. Näiteks on Euroopa Kohtu 2009. aasta otsustest võimalik välja lugeda, et Riigikohtu poolt meie seaduse EL-i õigusega vastuolus olevaks tunnistamine 2006. aastal ei olnud vajalik. Sellele järgnes aga ahelreaktsioon, mis muutis maksude kogumise raksemaks. Täna ei ole sugugi kindel, et ettevõtjad "suhkrutrahvi" maksma ei pea – asjad on veel kohtus. Ometi on asjaolud kujunenud riigi jaoks keeruliseks – ja seda mitte ilmtingimata poolte esindajate tegevuse tõttu. Selle kohta võib lugeda ka kolleegi Carri Ginteri artiklit ajakirjas Juridica International http://www.juridicainternational.eu/public/pdf/ji_2007_1_67.pdf.

Jõudsite see aasta majandustulemustega Raidlale järele – mida peate oma edu saladuseks?

Raidla on väga hea büroo, aga ma ei soovi meid võrrelda nende või teistega. Ma arvan, et nii meie, kui ka advokaadid Eestis üldiselt, teeme oma tööd nii hästi kui suudame. Käesolev aeg, kui tööd on mõne võrra vähem kui eelmisel aastal, on osutunud väga heaks ajaks koolitada inimesi ja seda teeme praegu usinalt.

Kas kohtusse on üldse mõtet minna? Tundub, et enne jõuad pensionile, kui otsuse saad?

Pean küll ütleva, et viimasel ajal on vähemalt osade asjade arutamine läinud varasematest aastatest kiiremaks. Eriti tundub, et palju kiiremini tegutseb ringkonnakohus.

Kas ISO sertifikaat on tõesti advokaadibüroole vajalik, seostub rohkem tootmisettevõtetega?

ISO standard töötati alguses välja nimelt tootmisettevõtete jaoks, aga uuem standard ISO 9001 on loodud ka teenusettevõtete jaoks. Juba 8 aastat tagasi otsustasime, et kõige parem viis, et integreerida oma bürood erinevates riikides ja harmoniseerida kõik tööprotsessid ja seega tagada meie teenuse ühtlane kõrge kvaliteet, eeldab ühist standardid. Peale neli aastat kõva tööd sai Sorainen 2006. aastal esimeseks ISO 9001 sertifitseeritud advokaadibürooks Baltikumis. Töötame endiselt ja pidevalt tööprotsesside ja kvaliteedistandardite parendamise nimel. Sel nädalal oli meil hea võimalus teatada, et nüüd on ka meie uusim kontor Valgevenes saavutanud sama kvaliteedistandardi.

Kui sageli pakuvad Eestis tegutsevad ettevõtted advokaadile protsenti kohtulahinguga võidetavast summast? Millist protsenti pakutakse?

Kohtuasjades pakutakse meile tulemustasu kokkuleppeid kogu aeg, kuid tihti peame sellest keelduma. Seal on terve rida mureküsimusi, mis muudavad tulemustasu alusel töötamise keeruliseks. Siiski on tulemustasu advokatuuriseaduse järgi lubatud ja teatud asjades, kuigi üsna harva, oleme seda ka rakendanud. Edukustasu suurus sõltub täiesti konkreetsest asjast ja võidu tõenäolisusest.

Kas vastaspoole advokaadid/esindajad on püüdnud Teid või Teie büroo töötajaid ära osta? Mõtlen siinkohal pakkumisi, mille tulemusel oleksite jätnud mingi dokumendi esitamata, tähtjaks esitamata, mingid tähtsad asjaolud vaid enda teada jne.

Ma arvan, et kunagi on mõni selline pakkumine olnud, aga see on siiski ülimalt haruldane. Arusaadavalt pole me kunagi selliste pakkumistega nõustunud.

Olen bakalaureuse tasemega elektroonik ja mõtlen edasiõppimisvõimaluste peale, mis aitaksid karjääri planeerida ja edendada. Kaalunud olen ka juuraõpingute alustamist, kuid kõrge maksumuse tõttu pole valikut veel langetanud. Teie kui professionaal oskate anda ehk hinnangut, kas juurateadmistest võiks olla kasu ettevõtetele lisandväärtuse loomisest? Või tasuks siiski jääda oma liistude juurde ja panustada elektroonika peensuste tundmaõppimisse?

Mina soovitaksin jääda oma liistude juurde ja saada üheks Eesti parimaks elektroonika spetsialistiks.

Ettevõtluse aluseks on omandipõhiõigus. Mõned aastad tagasi abielu ajal osaühingu asutanu võis olla veendunud, et vastavalt perekonnaseadusele kuulub osaühingu osa ühisvarasse ning mõlemal abikaasal on võrdsed õigused (osa ühiste omanike õigused vastavalt äriseadustikule). Muuhulgas võis osa ühine omanik arvestada ka põhiseadusest tulenevate ja riigivõimu poolt tagatud võrdsuspõhiõiguse ja omandipõhiõigusega. Riigikohtu lahendis 3-2-1-65-08 on kolleegium asunud ülaltoodust erinevale seisukohale, leides et primaarselt tuleb kaitsta osanike nimekirja kantud abikaasa õigusi, seejärel (seega sekundaarselt) tuleb kaitsta osaühingut ("n-õ teadmata ühiste omajate väljailumumise eest") ning "n-õ teadmata ühise omaja" õigused on sisuliselt tertsaarsed (ehk kolmandajärgulised). Küsimus: kuidas sisustada silmapaistvalt originaalset ja unikaalset õigusmõistet "n-õ teadmata omaja" (omanikuks olemine peaks õiguslikus mõttes sarnanema lapseootel olemisele, seda kas ollakse või ei olla; "teadmata omaniku" õigusmõistet on kasutatud asjaõigusseaduses ainult leiu puhul) ja kas "n-õ teadmata omaja" võiks a priori eeldada, et ka tema omandipõhiõigus ning võrdsuspõhiõigus on riigivõimu poolt tagatud, või Teie arvates on pigem tegemist "n-õ teadmata võrdsuspõhiõiguse" ja "n-õ teadmata omandipõhiõigusega"?

Osaühing on üks paljudest vormidest, milles äri võib ajada. See on mõeldud olukordadeks, kus osanikud tunnevad üksteist. Ilmselt ei ole osaühingult liiga palju nõuda, et ta aimaks, kas tema osanik on abielus või mitte. Reeglina on osanikud sellest ka teadlikud.

Milline on olukord pankrotimenetlustega- kas või kui palju neid rohkem sel aastal on olnud võrreldes varasematega?

vt vastust küsimusele "Kas advokaadid tegelevad täna ainult pankrotipesadest varade välja pigistamisega?"

Kuidas majanduslangus on advokaatide tööd mõjutanud?

Selleks, et praeguse raske ajaga toime tulla, on paljud advokaadibürood alandanud palkasid ja muid kulusid, nagu teisedki ettevõtted. Samal ajal, kui hoida kulusid kontrolli all, on oluline kiiresti kohandada oma teadmisi vastavalt uutele nõudlusele. Näiteks kinnisvaratehingute nõustamisel spetsialiseerunud advokaadid leiavad ennast praegu olukorrast, kus tööd selles valdkonnad on vähe, aga kohtuvaidlusi on jälle palju, ja advokaat peab kiiresti tuletama meelde kohtuprotsessi. Kõige paremini saavadki hakkama advokaadid, kes suudavad kiiresti vahetada valdkonda ja omandada uusi oskusi.

Kuidas hindate maadevahetuse korrupsiooniprotsessi pikemaajalisi mõjusid?

vt vastust küsimusele "Millise hinnangu annate korrupsiooniga võitlemisele Eestis? Kust ja mida tuleks muuta, täiustada?"

Olete sisenenud tänaseks ka Valgevene turule, kas seal saab üldse legaalselt äri ajada?

Legaalset äri saab seal ajada küll, seevastu tekib küsimus, mis seadus seal kehtib. Erinevalt tüüpilisest demokraatlikust riigist, saab president Valgevenes teha üksinda otsuseid, mis on kõrgemal parlamendi tehtud seadustest. Aga vaatamata sellele, on Valgevene siiski atraktiivne sihtriik alltoodud põhjustel:

1. Vastavalt IFC-le (International Finance Corporation) on Valgevene viimastel aastatel reformide rohkuse poolest neljandal kohal maailmas.
2. Vastavalt Maailmapanga statistikale selle kohta, kui lihtne on ettevõtlusega tegeleda, on Valgevene umbes 180-st riigist 58. kohal. 2007. aastal oli Valgevene samas tabelis 115. kohal, seega on toimunud suur hüpe.
3. SRÜ riikidest on Valgevene majandus eelmisel ja käesoleval aastal langenud kõige vähem.
4. Välisotseinvesteeringute maht kasvas 113% võrra 2009. aasta esimesel poolel.
5. Valgevene on sõlminud topeltmaksustamise vältimise lepingud ja investeeringute kaitse lepingud enamiku (kui mitte kõigi) naaberriikidega.
6. Suured välisinvestorid (kes investeerivad enam kui 5 miljonit eurot) võivad saada erisoodustusi maksude ja välisriigist tulnud töötajate osas.
7. On koostatud nimekiri, kus on 400 äriühingut, mida lähitulevikus (lähiaastatel) plaanitakse erastada. Enamasti on tegemist äriühingutega, mida tuleb igal juhul restruktureerida – nimekirja ei kuulu hästitoimivad riigi äriühingud.
8. Praegu kuulub riigile 90% suurtest äriühingutest ja 40% väikestest äriühingutest. Lähima 2-3 aasta jooksul on plaanis kahekordistada eraomandis olevate äriühingute arvu.
9. EL plaanib toetada Valgevenet 21 miljoni euroga aastatel 2007-2010 ja 350 miljoni euroga aastatel 2011-2013.

Millistes valdkondades Sorainenil sel aastal kõige vähem tööd oli?

Kõige suurem langus on olnud firmade ülevõtmiste ja suurte kinnisvaratehingute osas.

Tänases Äripäevas tuakse Eestile eeskujuks Hollandi maksusüsteemi... Mida omalt poolt Eesti seadusandjatel teha soovitaksite, et siinset keskkonda kapitali jaoks atraktiivsemaks muuta? Saab see tõesti olla vaid aastakümnete pikkuse järepeideva töö tulemus või õnnestuks hea asi kiiremini ära teha?

Eesti maksusüsteemi parandamiseks tuleks käituda rohkem läbimõeldult:

- täpsustama peaks investeerimisfondide maksustamisega seotut;

- samuti Eesti ettevõtjate välismaiste püsivate tegevuskohtade maksustamisega seotut;
- tütarühingute müügist tekkiva tulu arvelt makstud dividend peaks olema vaba dividendimaksust;
- läbi rääkima ja sõlmima peaks rohkem maksulepinguid;
- töjõumaksud peaks olema madalamad;
- rahandusministeerium peaks huvi tundma tüüpstruktuuride maksurežiimide parandamise vastu (holdingud, finantseerimiskehad, isiklikud investeeringud, intellektuaalse omandi hoidjad, vahendusfirmad) ja tegema koostööd maksunõustajatega;
- maksusüsteemi stabiilsust tuleb järjepidevalt kinnitada;
- kõigi füüsiliste isikute erikontole (investeeringukontole) laekunud tulu võiks olla maksuvaba kuni tarbimisse võtmiseni;
- töötajate koolitamine ei tohiks kaasa tuua erisoodustumaksudkohustust;
- kinni tuleks panna maksusüsteemi väärkasutamist lubavad maksuaugud (käibemaksupettused);
- teha muudatused käibemaksu kumuleerumise vältimiseks (näiteks http://ap3.ee/blog/2009/09/03/Kaibemaksust_ja_ettevotluse_toetamisest_raskel_ajal), jne;
- vältida tuleks harvaesinevate ja kummaliste maksude kehtestamist äriühingutele (nagu näiteks müügi- ja rahandusministeeriumi planeeritav "soodushinna tulumaks").

Millisel tasemel on tasuta riigi õigusabi Eestis? Millised on suurimad plussid ja miinused? Kas Sorainen büroo osaleb ka tasuta riigi õigusabi andmises?

Osaleme küll nõ tasuta riigi õigusabi andmises. Suurim miinus on see, et seda teenust sunnitakse advokaadibüroodele peale ja seega tekitab kogu aeg olukord, et advokaadid peavad tegema sellist tööd, millele nad üldse pole spetsialiseerunud ja seega on raske garanteerida teenuse kvaliteeti. Riik peaks tasuta õigusabi teenust ostma nende käest, kes seda teenust tahavad ja oskavad osutada.

Kas Soome ja Rootsi valitsusel ei teki hirmu, et ettevõtlus hakkab rohkem kasutama odavamalt töjõudu väljastpoolt - seda näitavad nii ka streigid Soomes kui ka suur töjõu import Rootsi. Kui kindel on see, et masu ei teki peatselt just nendes riikides?

Rootsis ja Soomes ongi masu praegu käes olgugi, et mitte nii sügav kui Baltimaades. Rootsi ja Soome valitsustel on ülesanne teha kõik selleks, et olukord riigis ei vähendaks ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet, aga samas on valitsuse ülesanne hoida ka tööhõivet võimalikult kõrgel. Lühiajalises perspektiivis võivad need huvid ristuda. Siiski, pikemas perspektiivis on kõrge tööhõive tagatud ainult läbi firmade kõrge rahvusvahelise konkurentsivõime. Seega töjõu importimine iseenesest on hea, ja sellele ei ole niivõrd vastu valitsus kui just ametiühingud, kes veel elavad eelmises sajandis.

Mis oli teie arvates selle aasta kõige olulisemad seadusemuudatused, mis kas positiivselt või negatiivselt ettevõtlusele mõjusid? Mida prognoosite järgmiseks aastaks?

Selle aasta kõige tähtsamate seaduse muudatustena tooksin välja töölepingu- ja saneerimiseseadused, kuigi viimane pole senini veel majandust oluliselt mõjutanud. Järgmine aasta loodan, et võetakse vastu uus majandustegevuse seadus, mis hõlmaks näiteks litsentse, tegevuslubasid, vaidlustamismenetlusi ning lihtsustaks nende regulatsiooni, paljuski tehes asjaajamise elektrooniliseks. Selle seaduse mõju võiks olla sarnane sellele, kuidas haldusmenetluse seadus mõjutas haldusmenetlust.

Kui võrdlete varasemaid aastaid lõppeva aastaga, siis mis sel aastal oli teie büroo jaoks teisiti? Millise teenuse järgi oli sel aastal nt eelmisega võrreldes vähem/rohkem nõudlust?

Sellel aastal saime mitu auhinda Baltikumi aasta advokaadibüroona ja ka Eestis tunnustati meid kõige töötaja- ja peresõbralikuma firmana, seega on see olnud huvitav aasta. Üleval juba vastasin, mis valdkonnad on langenud. Sellel aastal oleme teinud rohkem tööd väärtpaberituru ja reguleeritud turgude (sh energeetika) valdkonnas, konkurentsiõiguse, saneerimise ja pankrottide valdkonnas, intellektuaalomandi küsimustes ja tööõiguses.

Kuidas hindate uut perekonnaseadust, milles "unustati" defineerida õigusmõiste perekond. Eelmise perekonnaseaduse vara puudutav osa oli õiguslikult suhteliselt lihtsalt määratav; kaks kategooriat - lahusvara või ühisvara. Nüüd peab vara jagamise korral tuvastama § 25. Ühisvara § 27. Lahusvara § 40. Vara juurdekasv § 47. Soetisvara § 48. Koguvara § 49. Põhivara § 50. Mahaarvestused põhivarast § 22. Tarbevara Lisaks sellele kõikisugu väärtuste määramised ja erisused § 51. Koguvara hindamine § 56. Tasaarvestamismõistete täitmise erisused ja umbmäärased mõisted nagu näiteks "kui nõude täies ulatuses või kohene täitmine ei oleks mõlema abikaasa varalist seisundit arvestades või muul põhjusel ÕIGLANE" "ega vastaks OTSTARBEKA MAJANDAMISE PÕHIMÕTETELE" Seega on seaduse keerukamaks muutmisel koostöös riigilõivude MITME-KORDSE tõstmisega 2009.a. alguses eesmärgiks riigivõimu distantseerimine põhiseaduse prgh 14 pandud ÕIGUSTE TAGAMISE KOHUSTUSE täitmisest. Ehk teisisõnu - õhuke õigusriik ...

Hea küsimus, aga see ei kuulu meie valdkonda.

Milline on Teie seisukoht riigiõigusabiseaduse ja riigiõigusabi rakendamise osas. Riigi poolt eraldatud rahast (viimastel aastatel u 47 mlj, 2009 a vist 42 mlj krooni) on kulunud 95% kriminaalajadele. Justiitsministeeriumi audit näitas, et ka kriminaalajades on kvaliteet vilets. Tsiviilajades, haldusajades, väärteoajades pole riigiõigusabiseadus seega üldiselt rakendunud. Seega on oluliselt piiratud põhiseaduslik õigus saada kohtulikku kaitset (õiguste tagamine on muuhulgas kohtuvõimu kohustus).

Riigi õigusabi rahastamisega on probleeme palju. Advokatuur on küsimusega väga palju tegeleenud ja esitanud oma seisukohad vajaduste kohta. Minu teada riigi õigusabi antakse ka tsiviil- ja haldusajades ja neid asju on üsna palju. Võib-olla ei oska inimesed veel seda taotleda.

Minu arvates võiks riigi õigusabi olla kättesaadav ka pankroti korral – kui pankrotivõlgnikul pole piisavalt raha pankroti läbiviimiseks, võiks riigi õigusabi korras tasustatud haldur siiski

pankrotiga tegeleda. Nii suureneks võimalus äri põhja lasknud inimesi reaalselt vastutusele võtta ja väheneks raugemiste arv.

Kas tunnetate, et välisfirmad hakkavad enam kasutama ülepiirilisi ühinemisi ja Euroopa äriühingute loomisi, et saavutada kulude kokkuvõidu?

Mingil põhjusel pole Euroopa äriühinguid tänaseks veel oluliselt asutatud, aga üleriigilised ühinemised uue EL-i direktiivi järgi on juba üpris tavaline nähtus Baltikumis. Paljud välisfirmad on jõudnud arusaamisele, et tütarettevõtte ülalpidamine igas Baltimaas on liiga kallis ja raske lahendus ning ülepiiriline ühinemine võib hoida kulusid kokku. Mida ülepiirilisest ühinemisest võita, on kirjutanud kolleegid Karin Madisson ja Risto Agur ka Äripäeva blogis: <http://www.raamatupidaja.ee/210087art/>.